

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Evy Šonkové a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobce: L. H., zastoupený Mgr. Michalem Zahnášem, advokátem se sídlem tř. Svobody 645/2, Olomouc, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje**, se sídlem tř. Kosmonautů 189/10, Olomouc, na ochranu proti nezákonnému zásahu žalovaného spočívajícím v předvolání ze dne 4. 2. 2021, č. j. KRPM-70019-126/TČ-2019-140981 k provedení identifikačních úkonů, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 24. 8. 2021, č. j. 60 A 6/2021-39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalovaná **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobci **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se žalobou domáhal ochrany před jednáním žalované spočívajícím v předvolání k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o policii“).

[2] Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“) v záhlaví uvedeným rozsudkem určil, že zásah žalované byl nezákonný, a žalované zakázal pokračovat v předvolávání žalobce k provedení identifikačních úkonů.

[3] Krajský soud dospěl k závěru, že předvolání k provedení identifikačních úkonů bylo s ohledem na okolnosti případu nepřiměřené.

[4] Krajský soud odmítl názor žalované, že již sám zákonodárce provedl obecný test proporcionality, když provedení identifikačních úkonů omezil pouze na úmyslné trestné činy. Judikatura Nejvyššího správního soudu totiž dospěla k závěru, že je vždy nutné zvážit proporcionalitu potenciálního zásahu do práva na informační sebeurčení předvolané osoby, a to s ohledem na specifické okolnosti každého jednotlivého případu.

[5] Žalobce byl obviněn ze spáchání přečinu podvodu podle § 209 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „trestní zákoník“), který měl spáchat tak, že si od svého známého půjčil peníze v celkové výši 90 000 Kč, ačkoliv věděl, že je nebude schopen vrátit.

[6] Krajský soud vzal v úvahu, že žalobce byl před svým obviněním bezúhonný, nespáchal ani přestupek a byl obviněn z přečinu, tedy nejméně závažné kategorie trestných činů, který lze s ohledem na okolnosti spáchání považovat spíše za bagatelní. Ze spisového materiálu nevyplynuly a ani nebyly před soudem tvrzeny žádné skutečnosti, ze kterých by vyplývala důvodná obava, že by mohl žalobce v budoucnu páchat trestnou činnost, a bylo tak nutné uchovávat jeho osobní údaje. Skutečnost, že se žalobce měl dopustit úmyslného trestného činu, není možné přeceňovat, neboť se současně jedná o základní podmínku aplikace § 65 zákona o policii. Z tvrzení žalované ani ze spisového materiálu tedy nevyplynuly žádné významné okolnosti, které by odůvodnily natolik zásadní zásah do práv žalobce, jakým je odběr genetického materiálu.

II. Obsah kasační stížnosti

[7] Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (dále jen „napadený rozsudek“ a „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tj. pro nesprávné posouzení právní otázky.

[8] Stěžovatelka namítá, že její zásah nebyl nepřiměřený, neboť žalobce vyzvala k provedení identifikačních úkonů zcela v souladu se zákonnými limity výslovně zakotvenými v § 65 zákona o policii. Z tohoto ustanovení je zřejmá vůle zákonodárce zabezpečit, aby měla policie možnost získávat osobní údaje pro účely budoucí identifikace u všech úmyslných trestných činů a taxativně vyjmenovaných osob, když takovýto zásah do ústavně zaručených práv jednotlivce považoval zákonodárce za zjevně ospravedlnitelný s ohledem na zájem společnosti na ochranu před pachateli trestných činů. Již samotným zněním § 65 zákona o policii zákonodárce materializoval obecný test proporcionality a pro uplatnění postupů podle tohoto ustanovení stanovil předpoklad naplnění určité fáze trestního řízení (sdělení obvinění, sdělení podezření) a kumulativně omezil použití tohoto ustanovení na úmyslné trestné činy. Přiměřenost zásahu je tedy za splnění těchto podmínek zachována vždy, pokud úkony policie nepředstavují zjevně nepřiměřený zásah do práv a svobod osob, vůči nimž tyto úkony směřují. Vzhledem k tomu, že byl žalobce předvolán k provedení identifikačních úkonů v době, kdy již byl ze spáchání úmyslného trestného činu podvodu obviněn, zákonná podmínka § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii byla naplněna.

pokračování

[9] Stěžovatelka tvrdí, že u pachatelů úmyslných trestných činů je podle kriminologických statistik zvýšená pravděpodobnost recidivy. Existuje tedy reálná možnost budoucí potřeby jejich ztotožnění podle zanechaných stop, čímž je vytvářen preventivní tlak proti recidivě úmyslné trestné činnosti. Rovněž v případě hospodářské trestné činnosti má využití osobních údajů získaných za účelem budoucí identifikace zásadní význam při usvědčování pachatelů. Také nelze bez dalšího tvrdit, že by se osoby obviněné ze spáchání hospodářské trestné činnosti nemohly účastnit i jiné trestné činnosti, např. násilného charakteru. Ani u osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nelze bez dalšího tvrdit, že se jedná pouze o jediný případ trestné činnosti. Též žalobcovo zlehčování trestné činnosti (způsobenou škodu ve výši 90 000 Kč považuje za bagatelní) může vzbuzovat jisté obavy ohledně jeho vnímání závažnosti jakéhokoli závažného jednání.

[10] Podle stěžovatelky v souvislosti s odběrem osobních údajů pro účely budoucí identifikace nelze kategorizovat trestné činy podle jejich závažnosti, neboť každý trestný čin, kterého se osoba dopustila úmyslně, je nezbytně považovat za zásah do chráněného zájmu osob, resp. společnosti.

[11] Stěžovatelka dále odkázala na judikaturu správních soudů (především krajských), ze které dovozuje, že u trestných činů hospodářské povahy je možné genetické údaje odebírat a uchovávat. Také obecně popsala, jak funguje postup při uchovávání údajů a jejich likvidaci.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Kasační stížnost je projednatelná.

[13] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádné takové neshledal.

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Stěžovatelka argumentuje, že její výzva nebyla nepřiměřená, neboť postupovala v souladu s § 65 zákona o policii.

[16] Podle § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii může policie *při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu, snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.*

[17] Jak však vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, „*naplnění formálních znaků uvedených v § 65 odst. 1 zákona o policii není jediným předpokladem pro zákonnost získání osobních údajů. [...] je na správních soudech, aby v případě, kdy žalobce brojí proti výzvě k získání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, provedly test proporcionality stricto*

sensu, přičemž je třeba zohlednit dosavadní trestnou činnost žalobce, typovou i individuální závažnost trestné činnosti, pro kterou byl předvolán k provedení identifikačních úkonů, i osobu pachatele.“ (viz rozsudek ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 241/2019-46, odst. 18).

[18] Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva lze dovodit i další významné faktory, které hrají roli z hlediska proporcionality – povahu trestné činnosti, dobu, která od spáchání trestného činu uběhla, věk pachatele a v případě, že nebyl ze spáchání trestného činu usvědčen, i sílu podezření (*strength of the suspicion*) – v podrobnostech srov. rozsudky ze dne 2. 6. 2020, *Trajkovski a Chipovski proti Severní Makedonii*, stížnosti č. 53205/13 a č. 63320/13, ze dne 22. 6. 2017, *Aycaguer proti Francii*, stížnost č. 8806/12, ze dne 4. 6. 2013, *Antonio Peruzzo a Uwe Martens proti Německu*, stížnosti č. 7841/08 a č. 57900/12 a ze dne 4. 12. 2008, *S. a Marper proti Spojenému království*, stížnosti č. 30562/04 a č. 30566/04.

[19] K odmítnutí takové právní úpravy, která umožňuje shromažďování genetických údajů osob obviněných ze spáchání úmyslného trestného činu bez posouzení proporcionality tohoto zásahu, dospěl Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 26. 1. 2023 ve věci C-205/21, kde posuzoval soulad bulharské právní úpravy se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2016/680. Uzavřel, že „článek 10 směrnice 2016/680, vykládaný ve spojení s čl. 4 odst. 1 písm. a) a c), jakož i s čl. 8 odst. 1 a 2 této směrnice, musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátním právním předpisům, které stanoví systematické shromažďování biometrických a genetických údajů každého obviněného z úmyslného trestného činu stíhaného z úřední povinnosti za účelem jejich registrace, aniž stanoví příslušnému orgánu povinnost určit a prokázat, zda je toto shromažďování zcela nezbytné k dosažení konkrétních sledovaných cílů a dále zda těchto cílů nelze dosáhnout opatřeními, která představují méně závažný zásah do práv a svobod dotyčné osoby.“

[20] Názor stěžovatelky, že pro přiměřenost zásahu postačí pouze naplnění podmínek § 65 zákona o policii, je tedy nesprávný.

[21] Krajský soud test proporcionality provedl, přičemž zohlednil i výše uvedené aspekty trestné činnosti a osobnosti žalobce. Nejvyšší správní soud proti jeho závěru o nepřiměřenosti postupu stěžovatelky nemá žádné výhrady. Ani stěžovatelka v kasační stížnosti neuvádí žádné zásadní a konkrétní důvody, které by provedení identifikačních úkonů ospravedlnily. Argumentuje pouze nanejvýš obecnými spekulacemi, jako např. že u osoby obviněné ze spáchání úmyslné trestné činnosti nelze bez dalšího tvrdit, že se jedná pouze o jediný případ trestné činnosti. Žádný z jí uváděných důvodů však nesměřuje přímo ke konkrétním okolnostem případu žalobce, a proto nelze než uzavřít, že nejsou způsobilé zpochybnit posouzení provedené krajským soudem.

[22] Ve světle výše uvedené judikatury neobstojí ani argument stěžovatelky, že nelze kategorizovat trestné činy podle jejich závažnosti. Jedná se totiž o jeden z významných aspektů, který je nutné při testu proporcionality posuzovat.

[23] Ani argumentace týkající se obecně postupu při uchovávání a likvidaci genetických údajů nemůže ničeho změnit, neboť se v projednávaném případě řešila otázka přiměřenosti

pokračování

předvolání k provedení identifikačních úkonů (resp. přiměřenost získání genetických údajů), které těmto fázím nakládání s genetickými údaji předchází.

[24] Pro úplnost Nejvyšší správní soud poznamenává, že si byl při meritorním přezkumu napadeného rozsudku vědom usnesení ze dne 26. 1. 2023, č. j. 7 As 172/2022-49, jímž Nejvyšší správní soud předložil Soudnímu dvoru Evropské unie předběžné otázky týkající se právě problematiky odběru genetických údajů a jejich uchovávání. Dospěl však k závěru, že výsledek tohoto řízení nemůže mít vliv na jeho rozhodování v této věci, a to kvůli odlišnostem ve skutkových okolnostech obou případů a také rozsudku Soudního dvora Evropské unie ve věci C-205/21, který ozřejmil problematiku, jíž se týkala sedmým senátem Nejvyššího správního soudu položená předběžná otázka č. 1. Odpověď Soudního dvora na zbylé otázky buď nemá význam pro nyní řešenou skutkovou situaci nebo může vést nanejvýš k vyjasnění pravidel, kterými se má policie při opatrování identifikačních údajů řídit v budoucnu.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[25] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s. podle § 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s. zamítl.

[26] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalobci žádné náklady řízení nevznikly, neboť v řízení o kasační stížnosti neučinil žádný úkon. Proto se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. června 2023

Mgr. Eva

předsedkyně senátu

Š
o
n
k
o
v
á